

הארה

הטכנולוגיה החדשה שתסייע לטיפול במפרצת מוחית

טכניקת צנתור שפותחה בישראל אמורה להקטין את מספר הסיבוכים בצנתור מוח

גיא רפאלי

כמוח בעזרת ניוירורדיולוגיה פולשנית.

הטכניקה המשיכה להתפתח ובשנים האחרונות התפרסמו כמה מחקרים פורצי דרך שהפכו את צנתור המוח לפעולה סטנדרטית. בשנת 2005 התפרסם מחקר בכ"תב העת LANCET שבחן 2,143 חולים שטופלו בשתי דרכים שונות לאתר אירוע דימום של מפרצת מוח. מחצית מהחולים טופלו בניתוח ומחצית מהחולים טופלו בצנתור. תוצאות המחקר הראו שלאחר שנה, יותר חולים שטופלו בצנתור היו עצמאיים לעומת חולים שטופלו בניתוח. מאז הפך הטיפול בצנתור לטיפול המועדף במפרצת מוחית.

למרות הצלחת הצנתור והפיתוח לטיפול שגרתי, כרוך הטיפול בסיכון לחולים והוא נגרם מהצורך לבצע חסימות יזומות של כלי הדם במהלך הצנתור, ולכך נלווים סיבוכים שונים בייניהם: התפתחות קרישי דם, שכך מוחי וסכנות לקריעת כלי הדם.

מחקר מקיף שכלל 649 חולי לים מצרפת ומקנדה הראה שיותר מ-5% מהחולים סבלו מפגעי עיה ניוירולוגית לאחר הצנתור. יש לציין שמחקר זה כלל רק חולים עם מפרצת שטרם דיממה כדי למינע דימום עתידי. מספר הסיבוכים בטיפול במפרצות שהגיעו כבר לשלב הדימום גבוה הרבה יותר, בגלל מצבם הקליני והניורולוגי הקשה של חלק מהחולים.

כאמור השיטה החדשה, שפרתחה על ידי חברת רפיד מדיקל, אמורה למנוע גם את הסיבוכים האפשריים שהיו נלווים לצנתור. בדומה לבלון המסורתי גם ה-Comaneci, ממוקם בעור רק אל מול צוואר המפרצת אך בשונה מבלון הוא מאפשר צנתור ללא חסימות זמניות של כלי דם ובכך מקטין משמעותית את הסיכון לסיבוכים. מדובר בבלון העשוי מרשת מתכתית שאינה חוסמת את זרימת הדם במהלך הצנתור. הרשת מיוצרת בטכנולוגיה ייחודית שפותחה על ידי החברה, המאפשרת ליצור מבנה גמיש שניתן לראותו בכירורג בו מן הצנתור. באירופה בוצעו כבר קרוב ל-1,000 צנתורים בשיטה זו, ומאוסוף הנתונים מכלל הצנתורים הללו נמצא כי מספר הסיבוכים צומצם לפחות פי 10 מאשר בשיטה המסורתית. בימים אלה מתבצעים גם כמה מחקרים בעולם כדי לאשש את הנתונים.

לפני כחודש בוצע כישוראל צנתור המוח הראשון לטיפול במפרצת מוחית, כאמצעות טכניקת צנתור ישראלית חדשה שנומצאת כבר בשימוש נרחב באירופה. הטכניקה מאפשרת צמצום כמות הסיבוכים הנלווים לצנתור המסורתי. החולה הישראלי הראשונה שנתחנה, (הח"מ ד"ר בועז גלבוץ, רדיולוג אבחנתי ומצנתר מוח, ביחידה לנירורדיולוגיה פולשנית בבילינסון), היא אישה בת 70 שדיממה לפני כשנתיים ממפרצת מוחית שנגרמה מוזהום וטופלה בעזרת סליים (חוטי תיל ועירים ממתכת שמטרתם ליצור קריש דם במפרצת ולמנוע דימום). מכיוון שהמפרצת גדלה היה צורך בצנתור נוסף. בזמן הצנתור שארך כשלוש שעות הרופאים מיקמו כחמישה סלילים במפרצת והשתמשו במכשיר החדש שנקרא Comaneci, כדי להגן על כלי הדם. מאז טופלו בהצלחה כשישה החדשה עוד שני מטופלים.

מפרצת מוחית היא התרחבות דמויית בלון של כלי הדם, הנגרמת בעקבות היחלשות דו"פן כלי הדם או בעקבות חבלה בכלי הדם. הגורמים הם לרוב גיל מבוגר, עישון, יתר לחץ דם או פציעות ראש. המפרצת נראית לגדול ולהתרחב ללא התערבות כשההתרחבות של כלי הדם עלולה להוביל לקריעת כלי הדם, לדימום מוחי ולמוות. לפיכך, מדובר במצב רפואי המעמיד את חיי הלוקים בו בסיכון.

הטיפול המקובל כיום נעשה בעזרת צנתור. בזמן הצנתור הרופא מחדיר צינור ועיר וגמיש (צנתר) דרך עורק במפשעה עד לאזור המפרצת. דרך הצנתר מוחדרים סלילים שמטרתם לייצור קריש דם במפרצת ולמנוע את האפשרות לדימום. במקרים רבים יש צורך לנפח בלון בזמן הטיפול כדי לשמור שהסלילים יישארו במפרצת ולא יצרו קריש לכלי הדם הבריא.

הצנתור החל דרכו לראשונה בשנת 1927, אז שר החוץ לשעבר של פורטוגל פרופ' מוניץ, החליט לזנוח את הקריירה הפוליטית שלו ולחזור לעסוק ברפואה. החליטה לו הובילה אותו להיות הראשון שהצליח להזגים את כלי הדם כמוח בצורה ועיר פולשנית. בעקבות הצלחה זו התפתח תחום חדש ברפואה המאפשר אבחון וטיפול של מחלות הקשורות לכלי הדם